

ประโยค ป.ธ. ๔
แปล มคธเป็นไทย
สอบ วันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕

๑. อิติ อนนตริยกมมโตปิ นียตมิจฉาทิฏฐิ มหาสาวชชตราติ เวทิตพพา ฯ
เตนาห เอกนิปาตงคฺตุตเร นาทํ ภิกฺขเว อญฺญํ เอกธมฺมปิ สมนุปฺสสามิ ยํ เอวํ
มหาสาวชฺชํ ยถยิทํ ภิกฺขเว มิจฉาทิฏฐิ มิจฉาทิฏฐิปรมานิ ภิกฺขเว วชฺชานํติ ฯ

มิจฉาทิฏฐิ ปรมา เอเตสนฺติ มิจฉาทิฏฐิปรมานิ ฯ ปญฺจ ทิ อนนตริย-
กมฺมานิ มหาสาวชฺชานิ นาม เตหิปี มิจฉาทิฏฐิเยว มหาสาวชชตราติ อธิปฺปาโย ฯ
กสฺมา ฯ เตสญฺหิ ปริจฺเฉโท อตฺถิ ฯ จตฺตาริ ทิ อนนตริยกมฺมานิ นิริเย นินฺพพฺตตา-
เปนฺตํติ วุตฺตานิ สงฺฆเภทกมฺมปิ นิริเย กปฺปญฺจิตฺติกเมว โหติ ฯ เอวเมเตสํ ปริจฺเฉโท
อตฺถิ โภภฺยิ ปญฺญาติ ฯ นียตมิจฉาทิฏฐิยา ปน ปริจฺเฉโท นตฺถิ ฯ สา ทิ วฏฺฐสฺส
มุลํ ตาย สมนฺนาทสฺส ภาวโต วฏฺฐจฺฉานํ นตฺถิ ฯ เย ตสฺส สโตทพฺพํ มญฺญนฺติ เตสํ
วิปฺปฏิปาเทติ ตาย จ สมนฺนาทสฺส เหนว สคฺโค อตฺถิ น มคฺโค ฯ กปฺปวินาเส
มหาชเน พุรฺหมโลเก นินฺพพฺตตฺนเตปิ นียตมิจฉาทิฏฐิโก ตตฺถ อนินฺพพฺตติตฺวา ปิฏฺฐิ-
จกฺกวาเพ นินฺพพฺตติ ฯ กิมฺปน ปิฏฺฐิจกฺกวาฬิ น ฌายตํติ ฯ ฌายติ ฯ ตสฺมี ฌาย-
มานเปิ เอส อากาเส เอกสฺมี โอากาเส ปจฺจติเยวาติ วทนฺตํติ ตพฺพณฺณนา ฯ

ปรมาติ มหาสาวชชภาเวน ปรมา อุกกํสคตฺตาติ อตฺถิเอ ฯ เตสนฺติ อนนตริย-
กมฺมานํ ฯ ปริจฺเฉโทติ วิปากวเสน ปริโยสานํ ฯ วฏฺฐสฺส มุลํ ตโต ตสฺมจฺจ
ปฺคคฺโค วฏฺฐชาณฺตุติ เตนาห ตายาติอาทํ ฯ ตญฺเจ คาหํ น วิสฺสชฺเชติ ตสฺส ปฺนปิ
ตพฺภาวาวหตฺตา วุตฺตํ ภาวโต วฏฺฐจฺฉานํ นตฺถิตฺติ น ปน สพฺพโส วฏฺฐจฺฉานสฺส อภาวโต ฯ
ยาทิสฺเส ทิ ปจฺจเย ปฏฺิจฺจ อยํ ตํ ทสฺสนํ โอิกฺกนฺโต ปฺน กทาจิ ตปฺปฏิปกฺเช
ปจฺจเย ปฏฺิจฺจ ตโต ลีสฺสุกฺขิปนฺมสฺส น โหตํติ น วตฺตพฺพํ ฯ ปิฏฺฐิจกฺกวาเพติ
ฌายมานสฺส จกฺกวาฬสฺส ปรโต ฯ เอกสฺมี โอากาเสติ ยํ ฌายมาญจ อชฺฌา-

ยมาณจ จกุกวาฟานัน อุนตรํ ยตถ โลคนตริกนिरยสมณญญา ตาทิสเ เอกสมี
โอกาเส ฯ ปจจติเยวาติ จกุกวาเพ ฉายมาเน อชฺชฌายมาเนปิ อตฺตโน กम्मพเลน
ปจจติเยวาติ วทนต์ิติ ตมฺมฏีกา ฯ (มงคลสูตรที่ปณิยา ปจโม ภาโค/ข้อ ๒๓๕ - ๒๓๖)

๒. เตนาห ปณจกุงคตฺตเร อาทิสฺสฺตเต อนาถปิณฑกัม โววทนต์โต ภควา
ภุตฺตา โภคา ภตา ภจจา วิติณฺณนา อาปทาสฺ เม
อุทฺทคฺคา ทกฺขินนา ทินฺนา อโถ ปณจ พลี กตา
อุปฏฺฐิตา สीलวฺทโต สณฺณตา พุรหมจารินเ
ยทตฺถํ โภคมิจฺเจยฺย ปณฺชิตโต ชรมาวสํ
โส อตฺโถ เม อนฺนปฺปตฺโต กตํ อนฺนตฺตปิยํ
เอตํ อนฺนสฺสรํ มจฺโจ อริยธมฺเม จิตฺ นโร
อิเรว นํ ปสฺสฺนติ เปจฺจ สคฺเค ปโมทตฺติ ฯ

ตตฺถ ภุตฺตาทิ มยา ปริภุชฺชิตา โภคา ฯ ภจฺจาทิ มาตาปิตุปฺตฺตทาทา-
สกมฺมกรสงฺฆาตา มิตฺตตามจฺจสงฺฆาตา จ ภริตฺตพฺพคฺคฺคา มยา ภตา ภริตา โปสิตา ฯ
อาปทา สฺฐิติ อตฺถ สุกาโร นิปาตมตฺตํ ฯ อคฺคิอุทฺทกราชฺโจรอปฺปิยทายาทโต อุปฺปนฺนา
อาปทา อิติโย เม วิติณฺณนา มยา โภเคหิ วาริตา ตาสํ มคฺคปิททเนน วาริตาติ วุตฺตํ
โหติ ฯ (มงคลสูตรที่ปณิยา ปจโม ภาโค/ข้อ ๓๖๐ - ๓๖๑)

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมงฝึก กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๔ แปล มคธเป็นไทย

๑. ด้วยประการฉะนี้ พึงทราบวา นียตมิจฉาทิฐี มีโทษมากกว่า แมกว่าอนันตริยกรรม ฯ ด้วยเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า จึงตรัสไว้ในเอกนิบาตอังคตตรนิกายว่า ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เราไม่เล็งเห็นธรรมอย่างหนึ่งอื่นแม้ข้อหนึ่ง ซึ่งจะมีโทษมากเหมือนมิจฉาทิฐีนี้เลย ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย โทษทั้งหลาย มีมิจฉาทิฐีเป็นอย่างยิ่ง ๑ ฯ

อรรถกถาแห่งเอกนิบาตอังคตตรนิกายนั้นว่า มิจฉาทิฐีเป็นอย่างยิ่ง ของโทษทั้งหลายเหล่านั้น เพราะเหตุนี้ โทษทั้งหลายเหล่านั้น ชื่อว่ามีมิจฉาทิฐีเป็นอย่างยิ่ง ฯ อธิบายว่า ความจริง อนันตริยกรรม ๕ ชื่อว่ามีโทษมาก มิจฉาทิฐีเหล่านั้นแหละมีโทษมากกว่า แมกว่าอนันตริยกรรมเหล่านั้น ฯ ถามว่า เพราะเหตุไร ฯ ตอบว่า เพราะอนันตริยกรรม เหล่านั้น ยังมีกำหนด ฯ จริงอยู่ อนันตริยกรรม ๔ พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสไว้ว่า ย่อมยังบุคคลผู้ทำให้บังเกิดในนรก ดังนี้ แม้กรรมคือสังฆเภท ก็เป็นกรรมที่ยังบุคคลผู้ทำให้อยู่ในนรกชั่วกัลป์หนึ่งเท่านั้น ฯ อนันตริยกรรมเหล่านั้น ยังมีกำหนด ยิ่งปรากฏที่สุดอยู่อย่างนี้ ฯ ส่วนนียตมิจฉาทิฐีไม่มีกำหนด ฯ เพราะนียตมิจฉาทิฐีนั้นเป็น รากเงาของวิภูฏะ สัตว์ผู้ประกอบด้วยนียตมิจฉาทิฐีนั้น ไม่มีการออกจากภพไปได้ ฯ นียตมิจฉาทิฐีกบุคคล ย่อมยังแม้หมู่ชนที่สำคัญค่าของเขาว่าควรฟัง ให้ดำเนินไปผิด และผู้ประกอบด้วยนียตมิจฉาทิฐีนั้น ไม่มีสวรรค์ ไม่มีมรรคเลย ฯ ในเวลาที่กัลป์พิเนต เมื่อมหาชนแม้บังเกิดอยู่ในพรหมโลก นียตมิจฉาทิฐีกบุคคล ไม่ได้บังเกิดในพรหมโลก นั้น แต่ไปบังเกิดที่หลังจักรวาล ฯ ถามว่า ก็หลังจักรวาลไฟไหม้ไหม้ดอกหรือ ฯ ตอบว่า ไหม้ ฯ อาจารย์บางพวก กล่าวว่า แม้เมื่อหลังจักรวาลนั้น ถูกไฟไหม้อยู่ นียตมิจฉาทิฐีกบุคคลนี้ ก็ถูกไหม้ในโอกาสแห่งหนึ่ง ในอากาศเหมือนกัน ฯ

ฎีกาแห่งอรรถกถาเอกนิบาต อังคตตรนิกายนั้นว่า บทว่า ปริมา ความว่า ชื่อว่าอย่างยิ่ง คือ มีโทษอย่างอุกฤษฏ์ เพราะมีโทษมาก ฯ บทว่า เตสํ ได้แก่ อนันตริ-

กรรมทั้งหลาย ๆ การสิ้นสุดด้วยอำนาจวิบาก ชื่อว่าการกำหนด ๆ นียตมิจฉาทิฐินั้น เป็นรากเง่าของวัฏฏะ เพราะเหตุนี้ บุคคลผู้ประกอบด้วยนียตมิจฉาทิฐิ ชื่อว่า เป็นตอของวัฏฏะ เพราะเหตุดังนี้ นั้น พระอรรถกถาจารย์จึงกล่าวคำว่า ตาย ดังนี้เป็นต้น ๆ พระอรรถกถาจารย์กล่าวว่า ไม่มีการออกจากภพไปได้ ดังนี้ เพราะถ้านียตมิจฉาทิฐิกบุคคล ยังไม่สละความยึดถือ นั้น ความยึดถือ นั้น ก็นำความเป็นนียตมิจฉาทิฐินั้นมา ให้แก่เขาแม้อีกได้ แต่ท่านมิได้กล่าวไว้ เพราะไม่มีการออกจากภพโดยประการทั้งปวง ๆ ใครๆ ไม่ควรพูดว่า นียตมิจฉาทิฐิบุคคลนี้ อาศัยปัจจัยเช่นใด จึงหยั่งลงสู่ทิฐินั้น บางคราวเขาอาศัยปัจจัยที่เป็นข้าศึกเช่นนั้น ก็ยกศีรษะขึ้นจากทิฐินั้นไม่ได้อีก ๆ บทว่า ปิฎฺฉิกฺกวาเพ คือ ข้างหลังจักรวาลที่ไฟไหม้อยู่ ๆ สองบทว่า เอกสมฺมึ โอกาเส คือ ในโอกาสแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นเช่นเดียวกับระหว่างจักรวาล ทั้งที่ไฟกำลังไหม้ ทั้งที่ไฟยังไม่ไหม้ ซึ่งเป็นที่มีชื่อว่า โลกัณตริกนรก ๆ อาจารย์บางพวก กล่าวว่า บทว่า ปจฺจติเยว ได้แก่ เมื่อจักรวาลกำลังถูกไฟไหม้ก็ดี ยังไม่ไหม้ก็ดี นียตมิจฉาทิฐิบุคคลนี้ ย่อมถูกไฟไหม้ เพราะกำลังกรรมของตนแน่นอน ๆ

๒. ด้วยเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า เมื่อจะทรงโอวาทอนาถบิณฑิกคฤหบดี จึงตรัสคาถาเหล่านี้ไว้ในอาทิสสูตร ในปัญญาจนินบาตอังคตตรนิกาย ว่า

นรชนผู้จะต้องตายเป็นธรรมดา เมื่อระลึก
ถึงเหตุนี้ว่า เราได้ใช้สอยโภคทรัพย์แล้ว ได้
เลี้ยงคนที่ควรเลี้ยงแล้ว ได้ผ่านพ้นอันตราย
แล้วแล ได้ถวายทักษิณอันมีผลสูงแล้ว อนึ่ง
ได้ทำพลี ๕ ประการแล้ว ได้บำรุงท่านผู้มีศีล
สำรวจอินทรีย์ ประพฤติพรหมจรรย์แล้ว
บัณฑิตผู้อยู่ครองเรือน ฟังปรารณาโภคทรัพย์
เพื่อประโยชน์ใด ประโยชน์นั้น เราก็คouldถึง
โดยลำดับแล้ว เราได้ทำกรรมที่ไม่ทำให้เดือด
ร้อนในภายหลังแล้ว ดังนี้ ดำรงอยู่ในธรรม
ของพระอริยะ บัณฑิตทั้งหลาย ย่อมสรร-

เสริญเขา ในโลกนี้แล เขา จากโลกนี้ไปแล้ว
 ย่อมบันเทิงในสวรรค์ ดังนี้ ฯ

บรรดาบทเหล่านั้น บทว่า ภูตตะ ความว่า โภคทรัพย์ทั้งหลาย เราได้ใช้สอย
 แล้ว ฯ บทว่า ภจจา ความว่า บุคคลที่ควรเล็ง คือ พ่อ แม่ ลูก เมีย คนใช้ คนงาน
 และมิตรอำมาตย์ เราก้เล็งแล้ว คือ อุดหนุนแล้ว ได้แก่ ชุบเลี้ยงแล้ว ฯ สฺ อักษรใน
 บทว่า อาปาทา สฺ นี้ เป็นเพียงนิบาต ฯ มีคำอธิบายว่า อันตรายทั้งหลาย คือ ความจัญไร
 ทั้งหลาย อันเกิดขึ้นจากไฟ น้ำ พระราชา โจร และทายาทผู้ไม่เป็นที่รัก เราก้ผ่านพ้น
 แล้ว คือ ปิดแล้ว ได้แก่ ห้ามแล้ว ด้วยการปิดทางแห่งอันตรายเหล่านั้น ด้วยโภค-
 ทรัพย์ทั้งหลาย ดังนี้ ฯ

พระศรีปริยัติบดี หาสธมฺโม วัดสามพระยา...แปล.
 สนามหลวงแผนกบาลี...ตรวจแก้.